

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2025-1151

21.11.2025

Fremtind Forsikring AS

Reise/reisegods

Tyveri av reisegods – brudd på tilsynsplikten – fal. § 4-8.

Sikrede meldte om tyveri av sin bagasje. Bagasjen var plassert i bagasjerommet på en buss og inneholdt bl.a. fire smartklokker. Da sikrede kom frem, oppdaget hun at bagasjen var borte. Foretaket avkortet erstatningen med 50 % for smartklokkene grunnet brudd på sikkerhetsforskriften om tilsyn. Sikrede krevde imidlertid full erstatning, og viste bl.a. til at hun hadde fulgt transportørens instruksjoner. Nemnda kom til at sikrede var mer enn lite å laste for brudd på sikkerhetsforskriften, og viste blant annet til at sikrede hadde et enkelt og tilgjengelig handlingsalternativ og at tyveriet gjaldt gjenstander som var lett omsettelige. Nemnda kom videre til at foretakets avkortning måtte aksepteres.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om dekning for tyveri og spørsmål om foretaket kan avkort erstatningen med 50 % pga. brudd på sikkerhetsforskrift, jf. fal. § 4-8.

Sikredes forsikringsavtale har følgende sikkerhetsforskrifter:

Tilsyn

Gjenstander skal holdes øye med og ikke gjenglemmes.

(...)

Tyverisikring

(...)

- Penger, smykker og klokker skal man ha på seg eller låse inn i fastmontert safe/oppbevaringsboks i bygning

Sikredes bagasje ble stjålet i Kosovo. I skademelding til foretaket 19.7.25 er hendelsen beskrevet slik:

Jeg leverte bagasjen til bussjåføren ved avreise og så at den ble lastet inn. Da jeg kom fram, var bagasjen borte, og den har ikke blitt funnet siden.

På spørsmål om hvor lang tid det tok fra sikrede hadde tingen til hun oppdaget at den var tapt, svarte hun «5-6 timer». Sikrede opplyste også at det var mer enn ti gjenstander som hadde blitt stjålet/tapt. Hun ga følgende tilleggsopplysninger:

Jeg har også vært i kontakt med politiet for å anmelde saken. De har foreløpig bedt meg komme tilbake mandag, ettersom de har stor pågang, og fordi det fortsatt er mulig at noen har tatt feil koffert og leverer den tilbake før da.

Foretaket kontaktet 21.7.25 sikrede via Scalepoint og ba sikrede om å fylle ut et skjema for hver enkelt gjenstand med ca. pris og alder. Sikrede sendte etterspurt skjema samme dag via Scalepoint.

Foretaket informerte sikrede i e-post datert 22.7.25 om reduksjon i erstatningen på 50 % for fire smartklokker pga. brudd på sikkerhetsforskrift om at «[g]jenstander skal holdes øye med» og utbetalte samme dag kr 29 063 i erstatning.

Sikrede klaget 23.7.25 og viste til at «[s]martklokkene ... var pakket inn som gave og ble ikke brukt under reisen. (Sikrede) kunne derfor ikke bære dem på (s)eg». Sikrede krevde også dekning for «nødvendige utlegg»:

Som følge av bagasjetapet og den lange behandlingstiden i saken har jeg allerede hatt utgifter på ca. 3000kr til å kjøpe nødvendige erstatningsgjenstander. Det vil også påløpe flere utgifter fremover for å dekke behovene som har oppstått. Jeg krever derfor at Fremtind dekker disse rimelige og nødvendige utleggene, i tråd med forsikringsavtaleloven § 61 og Fremtinds reiseforsikringsvilkår om dekning ved tapt bagasje.

Foretaket opprettholdt sitt standpunkt om 50 % avkortning i erstatningen for klokkene og avslø sikredes krav om dekning av «nødvendige utlegg», jf. e-post av 4.8.25.

Saken ble brakt inn for Finansklagenemnda 4.8.25.

Sikrede bestrider at det er grunnlag for avkortning og anfører at den uansett må reduseres vesentlig. Sikrede reiste med buss fra Durres til Peja. Hun hadde kun med seg en koffert, og ingen håndveske eller sekk til å oppbevare enkeltgjenstander.

Bussjåføren tok bagasjen til sikrede og plasserte den i bussens bagasjerom. Bagasjerommet var låst under hele reisen, og ved hvert stopp var det kun sjåføren som åpnet bagasjerommet for å levere ut bagasje til passasjerer som skulle av. Øvrige passasjerer hadde ingen tilgang til bagasjerommet.

Sikrede hadde ikke mulighet til å åpne eller reorganisere bagasjen. Bagasjen inneholdt bl.a. fire smartklokker, innpakket som gaver. Det var ingen reell mulighet for tilsyn med bagasjen, og sikrede hadde ikke adgang til den etter overlevering til sjåføren. Det er urimelig å forvente at man skal åpne gaver eller reorganisere bagasje under slike forhold.

Foretaket kan ikke basere avkortning på forbudet mot verdigjenstander i «innsjekket bagasje», uten at vilkårene for «innsjekket bagasje» er oppfylt. Ifølge vilkårene kreves det at bagasjen er overlatt til transportør mot kvittering/bag-tag. Siden slik dokumentasjon ikke foreligger, faller dette grunnlaget bort. Bevisbyrden for at vilkåret er oppfylt ligger hos foretaket, og uten dette må vurderingen begrenses til forskriftene om tilsyn og oppbevaring.

Sikkerhetsforskriften som sier at «penger, smykker og klokker skal man ha på seg eller låse inn i fastmontert safe i bygning», kan ikke tolkes bokstavelig i en langdistansebuss uten safe. Tolkningen av forskriften må tilpasses situasjonen. En tolkning som gjør kravet umulig å oppfylle, kan ikke legges til grunn. Foretakets tolkning innebærer at enhver busspassasjer må bære med seg verdisaker ment som gaver, uansett situasjon, noe som bryter med alminnelig reiseforståelse.

Etter overlevering til sjåføren og plassering i bagasjerommet, hadde sikrede ingen adgang til gjenstandene, og løpende tilsyn var umulig. Det kan ikke stilles strengere krav enn det som faktisk kan oppfylles. Når passasjerer følger transportørens praksis og anvisninger, reduseres klanderverdigheten.

Selv om man skulle komme til at det foreligger et brudd på tilsynsplikten, må reaksjonen være proporsjonal, og en vesentlig nedjustering av avkortningen må derfor anses påkrevd.

Foretaket må dekke nødvendige merutgifter på kr 3 000. Fal. § 6-1 gir rett til dekning av nødvendige og påregnelige utgifter som direkte følger av tapet.

Forsikringsforetaket anfører at erstatningen kan avkortes med 50 % pga. brudd på sikkerhetsforskrift. Sikkerhetsforskriftene krever at gjenstander «holdes øye med og ikke gjenglemmes», at de skal være «forsvarlig sikret mot tyveri» og at blant annet klokke skal man ha på seg. Etter en naturlig språklig forståelse stilles det krav om at gjenstandene ikke må forlates uten tilsyn.

I skademeldingen har sikrede forklart at hun leverte bagasjen til bussjåføren ved avreise og så at den ble lastet inn, og at det tok fem–seks timer fra sikrede sist så bagasjen til hun oppdaget at den var borte. Sikrede har dermed forlatt og ikke hatt tilsyn med bagasjen over en lengre periode.

Ettersom klokken som lå i bagasjen ble forlatt, foreligger det objektivt sett brudd på sikkerhetsforskriftene om tilsyn.

Foretaket legger også til grunn at det er årsakssammenheng mellom bruddet på sikkerhetsforskriften og tyveriet, jf. fal. § 4-8 andre punkt.

Sikrede er også mer enn lite å legge til last for tyveriet. Av sakens dokumentasjon er det opplyst at det tok flere timer før sikrede sist så gjenstandene til hun oppdaget at de var borte. På en offentlig buss er det også trafikk av andre passasjerer og bagasjeomskiftning i bagasjerommet på bussen. Risikoen for tyveri på et offentlig sted må også regnes som stor. I denne saken hadde sikrede et klart handlingsalternativ ved at hun enkelt kunne tatt med klokken inn i bussen. Bagasjen inneholdt klokke med verdi, og det var derfor uforsiktig at sikrede forlot disse klokken i bagasjen, og at de ble plassert i bussens bagasjerom. Erstatningen kan avkortes med 50 %.

Foretaket kan ikke se at sikrede har krav på dekning av nødvendige merutgifter under reiseforsikringen.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om foretaket kan avkorte med 50 % pga. brudd på sikkerhetsforskrift, jf. forsikringsavtaleloven (fal.) § 4-8.

Sikredes forsikring har ifølge forsikringsbeviset følgende sikkerhetsforskrifter:

Tilsyn

Gjenstander skal holdes øye med og ikke gjenglemmes.

(...)

Tyverisikring

(...)

- Penger, smykker og klokke skal man ha på seg eller låse inn i fastmontert safe/oppbevaringsboks i bygning

Foretaket har vist til brudd på sikkerhetsforskrift som angir at «[g]jentander skal holdes øye med og ikke gjenglemmes». Uttrykket «skal holdes øye med» tilsier at sikrede skal ha øyekontakt med gjenstanden. Ordlyden krever ikke kontinuerlig oppmerksomhet rettet mot gjenstanden, men tilstrekkelig oppmerksomhet til at man kan reagere om noen forsøker å ta den, jf. nemndas tolkning av den tilsvarende tidligere sikkerhetsforskriften om «tilsyn» i f.eks. FinKN 2013-166.

Bagasjen med de stjalne smartklokken ble etter det opplyste oppbevart i bagasjerommet på en buss under en busstur. Sikrede har forklart at bagasjen var borte da hun kom frem. Det er klart at sikrede ikke holdt øye med klokken mens de var oppbevart i bagasjerommet. Forskriften er derfor objektivt sett brutt, jf. fal. § 4-8 første punktum.

Foretaket har også vist til sikkerhetsforskriften om at:

- Penger, smykker og klokke skal man ha på seg eller låse inn i fastmontert safe/oppbevaringsboks i bygning

Denne forskriften gjelder bl.a. «klokker», og innebærer en plikt til å ha på seg klokken. Nemnda forstår forskriften slik at i den utstrekning klokken ikke er innelåst, skal man ha dem på seg. Sikrede viser til at det dreide seg om flere klokker, og at hun derfor ikke kunne ha dem på seg. Nemnda mener det i en slik situasjon må aksepteres at klokkene oppbevares i en veske sikrede bærer med seg.

Sikrede anfører at foretaket «ikke (kan) bygge avkortning på forbudet mot verdigjenstander i «innsjekket bagasje» uten å oppfylle vilkårenes definisjon av «innsjekket bagasje» ...». Det er uklart for nemnda hva som ligger i dette. Foretaket har ikke påberopt seg sikkerhetsforskrift om innsjekket bagasje og dette er derfor ikke relevant her.

Nemnda legger videre til grunn at det er årsakssammenheng mellom tyveriet og bruddet på de to sikkerhetsforskriftene, jf. fal. § 4-8 annet punktum. Etter ordlyden har sikrede bevisbyrden for manglende årsakssammenheng. Dette betyr at det er presumsjon for at om klokkene hadde vært oppbevart i en veske sikrede bar med seg og tilsynsplikten var overholdt, ville tyveriet ikke funnet sted. Nemnda kan ikke se at sikrede har påvist forhold som kan føre til et annet resultat.

Spørsmålet er så om sikrede er mer enn lite å legge til last for bruddene, jf. fal. § 4-8 annet punktum. Det dreier seg om brudd på to skriftlige handlenormer i en kontrakt sikrede har inngått, og normene har som formål å unngå risiko for skade. Utgangspunktet er at et slikt brudd må regnes som uaktsomt. Samtidig er sikrede beskyttet mot mer unnskyldelige forsømmelser, jf. Bull/Wilhelmsen, Forsikringsrett 2024 s. 405.

Ut fra sikkerhetsforskriften om å bære klokkene på seg, skulle klokkene aldri vært overlevert til transportøren. Overlevering av bagasjen til bussjåføren som la den i bagasjerommet, betyr heller ikke at tilsynsplikten bortfaller. Bussturen var lang, og det gikk flere timer uten at sikrede hadde kontroll over klokkene.

Sikrede opplyser at hun ikke hadde mulighet til å åpne eller reorganisere bagen, og at det er urimelig å forvente at man skal åpne innpakkede gaver. Nemnda mener det ikke burde vært nødvendig å reorganisere bagasjen. Sikrede hadde plikt til å oppbevare klokkene i en veske hun bar med seg, og kunne enkelt tatt gavene ut av bagen og inn på bussen før overlevering til sjåføren. Sikrede hadde derfor et enkelt og tilgjengelig handlingsalternativ. Tyveriet gjaldt smartklokker, som er lett omsettelige gjenstander. Den høye verdien på disse burde gi ekstra oppfordring til å «holde øye med» klokkene. Nemnda kan ikke se at oppbevaringen her var unnskyldelig. Sikrede var etter dette mer enn lite å laste.

Avkortning kan da finne sted under hensyn til graden av skyld, arten av den sikkerhetsforskriften det dreier seg om, årsakssammenheng og forholdene for øvrig, jf. fal. § 4-8 tredje punkt. Det dreier seg om brudd på to sikkerhetsforskrifter som er viktige for å redusere risikoen for tyveri og enkle å overholde. Klokkene var lett omsettelige med relativt stor verdi. Nemnda mener at en avkortning på 50 % må aksepteres.

Sikrede krever at foretaket dekker «nødvendige merutgifter på kr 3 000» og viser til fal. § 6-1. Sikrede har også opplyst at hun «[s]om følge av bagasjetapet og den lange behandlingstiden i saken har (hun) allerede hatt utgifter på ca. 3000 kr til å kjøpe nødvendige erstatningsgjenstander».

Av sakens dokumenter fremgår det at foretaket har utbetalt kr 29 063 for tyveri av sikredes bagasje. Foretaket har avslått kravet om dekning av nødvendige merutgifter.

Nemnda kan ikke se at forsikringsvilkårene gi rett til ytterligere dekning utover dekning av tyveriet av klokkene. Det er også uklart hvilke utlegg sikrede viser til, da dette verken er nærmere

begrunnet eller dokumentert. Nemnda kan derfor ikke se at det er noe grunnlag for dette kravet. Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Merete Anita Utgård (bransjerepresentant) og Hege Sundby (forbrukerrepresentant).